І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 71. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го КВІТНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 15, 1965 No. 71. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 14 квітня 1965 року

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ 13-го КВІТНЯ ПРИЙНЯЛА ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ПОПРАВКУ ДО КОНСТИТУЦІЇ. За цю поправку голосували 368 конґресменів, проти неї було 29 голосів. Згідно з нею Президент має мати право найменувати віце-президента, коли б це становище з якихнебудь причин опорожнилося, а Конґрес мав би затвердити цю номінацію звичайною більшістю. Коли б Президент уважав, що він не може виконувати своїх обов'язків, то він міг би передати їх віце-президентові, який тоді був би виконним президентом. Коли б Президент уважав, що він знов може виконувати свої обов'язки, то перебрав би їх назад від віце-президента. Коли б Президент не міг визнати себе за нездібного виконувати свій уряд, то це зробили б тоді віце-президент і більшість Президентового кабінету. Цей проєкт має бути узгіднений на окремій конференції, щоб вирівняти різниці, які є між текстами Палати і Сенату.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН 14-го КВІТНЯ МАЄ ОГЛЯДАТИ ЗНИЩЕННЯ, СПРИЧИНЕНІ ТОРНАДО І ПОВІННЮ. Президент виїхав вже в 7-ій годині зі столиці із сенаторами і конґресмени тих стейтів, що потерпіли від торнадо й повені. Першою зупинкою буде Савт Бенд, Індіяна, звідки Президент автом поїде до Елкгарту в Індіяні. По повороті до Савт Бенду Президент полетить до Міннеаполісу в Міннесоті. Президент із літака огляне ті знищення, які спричинили торнадо в стейтах Індіяна, Іллиной і Вискансин. В Міннеаполісі партія з Президентом огляне місця, загрожені повінню та праці над скріпленням там і гребель, яким загрожує повінь.

КАНАДІЙСЬКИЙ УРЯД ПРЕМ'ЄРА ЛЕСТЕРА Б. ПІРСОНА ЗАЛИШАЄТЬСЯ ПРИ ВЛАДІ, бо внесок голови опозиції, колишнього прем'єра-консерватиста Джана Діфенбейкера на вотум недовір'я дістав тільки 93 голоси проти 106. Але й самі консерватисти не бажали собі в цілості, щоб Пірсон пішов до димісії та розписав нові вибори за 6 тижнів. Із 94-ох консервативних послів явилися до голосування тільки 66. Зі 129-ох лібералів Пірсона присутні були під час голосування тільки 104. Також і три менші партії не були в комплеті. З цього виходить, що всі канадійські партії не бажають, щоб цього року були вибори.

АВТОМОБІЛЬНА ПРОДУКЦІЯ ЗДА ЦЬОГО ТИЖНЯ ПОБИЛА ДВА СВОЇ ВЛАСНІ РЕКОРДИ, бо випродукувала тримільйонове особове авто, і 500,000-тягарове авто. Досі тримільйонове особове авто було випродуковане аж 5-го травня 1955-го року, а 500,000-тягарове авто було готове минулого року 19-го квітня, а не 12-го квітня, як це сталося цього року. Цього року автомобільна продукція що 35 днів продукує один мільйон возів. Темп автомобільної продукції може дещо сповільнитися при кінці цього року, коли закінчиться продукція моделів цього року. Численні автомобільні фірми працюють в понаднормових годинах.

У СВІТІ

5 СЕРЕДНЬО-СХІДНИХ ДЕРЖАВ ПЕРЕГОВОРЮЮТЬ ІЗ ЗДА про купно зброї. Є ними Ливан, Савді Арабія, Ірак, Ізраїль і Йорданія. Речник Державного Департаменту признав, що ЗДА відхилюються від давнішої політики, яка принципово не хотіла анґажувати Америку в перегони середньосхідніх держав у збросині. Однак безперервні совєтські достави зброї, головно до Єгипту, спонукують також інші держави, особливо Ізраїль, зброїтися.

ФРАНЦІЯ ВІДКИНУЛА НОВУ СПРОБУ европейської господарської інтеґрації: представник Франції спротивився, щоб створити спільний хліборобський фонд для шістьох членів Европейської Економічної Спільноти, чи пак Спільного Господарського Ринку: Франції, Західньої Німеччини, Італії, Бельгії, Голляндії і Люксембургу. Франція лякається всіх таких спільних західньо-европейських установ, які могли б звузити її суверенність.

МОСКВА ВІДКЛИКУЄ СВОЄ ТВЕРДЖЕННЯ щодо людей на іншій плянеті: Штернберґський Астрономічний Інститут у Москві скликав надзвичайну пресову конференцію, на якій його директор д-р Димітрій Мартинов й інші приявні московські астрономи намагалися послабити враження, що його в усьому світі викликав сенсаційний комунікат ТАСС-а, наче б названий московський Інститут перехоплював радіосиґнали, надавані з якоїсь плянети „розумовими істотами".

ПРЕЗИДЕНТ НІҐЕРІЇ ГАМАНІ ДІОРІ БУВ ПРЕДМЕТОМ АТЕНТАТУ: коли він був приявний на публічному релігійному святі мусульман, заступник команданта збунтованої проти державної влади групи автохтонів, Еніст Амаду Діоп, кинув в сторону президента гранату. Вона розірвалася та вбила одну дитину і поранила трьох членів футбольної дружини, що прибула до Ніґерії з Малі. Сам президент Діорі був цілий і промовляв через радіо, щоб опрокинути вістки про його вбивство. Напасника схоплено.

МОСКВА ВІДКЛИКАЛА З ПЕЙПІНҐУ свого амбасадора Степана Червоненка й перенесла його на становище амбасадора у Празі. Червоненко був у Пейпінґу від 1959 року. На його місце прийшов тепер Серґей Ляпін, віце-міністер закордонних справ, керівник далеко-східнього відділу у совєтському міністерстві закордонних справ і колишній амбасадор у Північному В'єтнамі. Міхаїл Зємьянін із Праги перенесений до Москви, як віце-міністер закордонних справ.

ДЕРЖАВНА АРМІЯ В КОНҐО ОЧИСТИЛА східню частину Конґа від комуністичних партизанів майже до самого кордону Уґанди і Судану, звідкіля партизани діставали зброю і всякий виряд. Конґолійське військо, підтримуване відділом білих наємних вояків, захопило багато зброї у партизанів, склади й вози з амуніцією та ліками. Вся зброя партизанів була совєтського або комуно-китайського походження. Конґолійські вояки відразу вживають ту зброю й амуніцію проти партизанів.

СТЕФАН ЄНДРИХОВСЬКИЙ З ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЕРХІВКИ ВІДКЛАВ свою пляновану на цей місяць подорож до Вашинґтону, щоб залемонструвати солідарність комуністичної Польщі з іншими „соціялістичними" країнами щодо В'єтнаму. С. Єндриховський є членом комунопольського Політ-бюра. Він є головою Державної Плянувальної Комісії, ото ж чимось у роді економічного диктатора. Він мав приїхати до ЗДА у справі пожвавлення торгівлі.

ПРОТИ ІРАНСЬКОГО ШАХА (КОРОЛЯ) РІЗИ ПАЛЕВІ ВИКОНАНО АТЕНТАТ: коли він в минулу суботу входив до свого палацу — стрілив до нього з автомата один 22-річний вояк із королівської ґвардії. У стрілянині вбито атентатчика, але згинули й два інші вояки, що стояли на стійці перед палацом. 45-річний шах не був ранений і в два дні згодом поїхав автом вулицями Тегерану без ніякої охорони.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР В ІНДІЇ ЧЕСТЕР БОВЛЕС ЗВЕРНУВСЯ на пресовій конференції в Ню Делі з закликом до всіх азійських народів, щоб вони поважно взяли на увагу пропозицію президента Джансона щодо міжнародної економічної допомоги південно-азійським країнам, з участю Америки на 1 більйон дол., та щоб вони причинились до мирної розв'язки південно-в'єтнамської проблеми.

Контрольна Комісія УНС переводить перевірку майна і діяльности УНСоюзу

Контрольна Комісія УНСоюзу відбуває свою нараду. На фото (від лівого до правого боку): Іван Кокольський, дир. Петро Пуцило, д-р Володимир Галан, інж. Володимир Коссар та Іван Іванчук.

В понеділок 12-го квітня ц. р. Контрольна Комісія УНСоюзу почала свою працю над перевіркою фінансової і господарської діяльности УНСоюзу та В-ва „Свобода". 15-го квітня Контрольна Комісія у повному своєму складі виїжджає на Союзівку для перевірки господарського стану й активности цієї оселі УНС. Відбувається контроля у зв'язку із щорічним засіданням Головного Уряду УНС, яке відбудеться в половині травня ц. р. В склад Контрольної Комісії, що її очолює д-р Володимир Галан, входять ще інж. Володимир Коссар — заступник предсідника Контрольної Комісії, дир. Петро Пуцило — її секретар та Іван Іванчук й Іван Кокольський — члени.

Палата Репрезентантів схвалила нову поправку до Конституції

Вашингтон. — 13-го квітня Палата Репрезентантів схвалила нову поправку до Конституції в справі наслідника віце - президента та виконного Президента, коли Президент не міг би виконувати своїх обов'язків. Текст цього законопроєкту є дещо відмінний від тої редакції, яку вже схвалив Сенат, тому окрема конференція має узгіднити різниці, поки таким способом змінений законопроєкт зможуть затвердити обидві Палати Конґресу більшістю двох третіх голосів. Коли це станеться, тоді цей новий проєкт поправки до Конституції мусітимуть ратифікувати ¾ усіх стейтів (найменше 38 стейтів), і тоді вона стане частиною Конституції ЗДА і її 24 поправкою. Ратифікація стейтами може відбутися до сімох років. Ось головні пункти нової поправки: 1) Президент матиме право найменувати на пост віце - президента, який із якихнебудь причин опорожнюється, якусь нову особу, яка зможе обняти це становище після затвердження Конґресом звичайною більшістю голосів; 2) Коли сам Президент заявить, що він не може виконувати своїх обов'язків, тоді його функції перебирає віце - президент, який стає тоді виконним Президентом; 3) Коли Президент вирішить, що він вже знов може виконувати свої обов'язки, тоді він перебирає владу від віце - президента; 4) Коли президент занекужав би умово чи фізично і не хотів би сам, чи не міг би визнати себе нездібним до виконування свого уряду, тоді про це рішають віце - президент і більшість кабінету і тоді виконним Президентом стає віце - президент; 5) В цьому випадку недужий Президент зможе у відповідному часі заявити, що він вже здоровий та може вернутися до урядування, якщо до двох днів після його заяви віце-президент і більшість кабінету проти цього не запротестують. Тоді цю справу мав би вирішити Конґрес до 10-ох днів більшістю двох третіх голосів.

Українці в Канаді працюють над визволенням України

Едмонтон, Альберта. — „Ню Йорк Таймс" із 14-го квітня приніс довшу новинку про промову відомого українського діяча в Канаді Петра Лазаровича, який говорив про становище української групи в Канаді та про те, що вона працює, щоб визволити Україну з-під російсько-комуністичної неволі. „Канада не є двомовною країною, але багатомовною", — заявив пан Лазарович. Він казав, що Канада має клопоти тому, що не старається про те, щоб зберігати мову та звичаї української групи населення, яке почало прибувати до Канади 75 років тому. Пан Лазарович сказав, що крім англійців та французів в Канаді живуть крім українців ще німці, італійці, шведи, норвезьці та інші національні групи, які становлять 29 відсотків всього населення Канади, що творить малощо меншу групу як французи, яких є 30 відсотків між канадійським населенням. В Едмонтоні є 32,000 українців, які становлять 10 відсотків населення цього міста. Між 20,000,000 канадійського населення є 500,000 українців. Пан Лазарович заявив, що Королівська Комісія в справі двомовности занадто підкреслює значення тієї ролі, яку відограє французька група в Канаді. В Альбертійському університеті є 32 професори українці, а між студентами є коло 900 українців.

В Торонті відбудеться сесія ОУПК для справ українського дошкілля

Торонто. — Головна Управа Об'єднання Українських Педагогів Канади разом з Шкільною Радою УККА, виховною Референтурою СФУЖО та Комісією для виготовлення проєкту Української виховної Системи в діяспорі влаштовують в днях 15 і 16 травня ц. р. спільну сесію для справ Українського дошкілля.

Відбудеться сесія в Торонті в залях Української Рідної Школи при церкві св. о. Николая. У програмі сесії доповіді д-ра І. Головінського — психолога з Вайнленду, ЗДА, д-р Богданни Салабан — психіятра з Боффало Б. Мончак, вчительки з Монтреалю, Н. Лукіянович — садівнички з Філядельфії, Христі Турченюк — виховниці з Філядельфії, Оксани Бризгун — вчительки з Торонта, М. Завадівської — садівнички з Торонта, мґр. Марії Щука — виховниці з Філядельфії. Окремо в неділю 16 травня відбудеться доповідь проф. Всеволода Голубничого з Ню Йорку на тему поборювання комплексу меншовартости п. н. — „Рівність при умові однаковости, як виховний принцип людського співжиття".

ЛАДЖ ВИЇЗДИТЬ НА ДАЛЕКИЙ СХІД З ДИПЛОМАТИЧНОЮ МІСІЄЮ У СПРАВІ В'ЄТНАМУ

ПІВНІЧНИЙ В'ЄТНАМ ЗГОЛОСИВ ВЛАСНИЙ ПЛЯН „ЗАМИРЕННЯ"

Вашингтон. — Генрі Кебот Ладж, який був американським амбасадором у Південному В'єтнамі від серпня 1963 до червня 1964 року і зрікся того становища з уваги на свою активну участь у президентських виборах по стороні Республіканської партії, відлетить в половині наступного тижня до шістьох країн Далекого Сходу, щоб перевести з ними розмови у зв'язку з ситуацією у Південному В'єтнамі. Це все приязні й союзницькі з Америкою країни: Австралія, Нова Зеляндія, Філіппіни, Тайван (Вільний Китай), Японія і Південна Корея. Деякі з тих держав, як Вільний Китай і Південна Корея, поручають „тврдішу" лінію у відношенні до комуністів у В'єтнамі, як вона є досі. Вільний Китай не виключає можливости, що коли б війна у В'єтнамі поширилась і Комуністичний Китай поспішив туди з своїми військами, як це сталося було в Кореї, тоді війська Вільного Китаю висадяться на китайському суходолі. Газети твердять, що Ладж не буде шукати під час своєї подорожі контактів з комуністичною стороною. Ладж, який у 1960 році був республіканським кандидатом на віце-президента ЗДА, а за адміністрації Д. Д. Айзенгавера здобув собі міжнародне ім'я, як амбасадор ЗДА в Об'єднаних Націях, був постійним дорадником президента Джансона у справах В'єтнаму, що їх він пізнав досконало за час свого там урядування. — До новин політичного характеру довкола справи В'єтнаму причислилась пропозиція, яку у своїй промові з минулого четверга зробив північно-в'єтнамський прем'єр Фан Ван Донґ та яку щойно тепер оприлюднила комуно - китайська пресова аґенція. За тією пропозицією Америка повинна визнати принцип єдности цілого В'єтнаму, відкликати з Південного В'єтнаму всі свої війська, анулювати союзницький договір з Південним В'єтнамом та признати, що справу В'єтнаму мають поладнати самі в'єтнамці „згідно з програмою Національного Фронту Визволення В'єтнаму" — себто політичної організації, яка очолює південно - в'єтнамських комуністів. Коли б ЗДА визнали ці принципи, то це була б база, на якій можна б скликати міжнародну конференцію про В'єтнам у Женеві. Хоч північно-в'єтнамська пропозиція ясно змагає до виключення Америки з війни, яка ведеться у Південному В'єтнамі та згори потверджує комуністичні цілі — запанування також у Південному В'єтнамі і з'єднання її з Північним В'єтнамом під одним комуністичним правлінням, з неістотними фразами про „виключення всякої зовнішньої інґеренції" і т. п., проте деякі західні коментатори дошукуються в тій пропозиції „примирливіших" ноток: північно - в'єтнамські комуністи буцім-то вже не ставлять за передумову переговорів відкликання всіх американських збройних сил з В'єтнаму та вживають делікатнішої мови. Однак більше враження, як ота пропаґандивна комуністична пропозиція зробила вістка, що ще 12 січня цього року один комуністичний терорист у В'єтнамі застрілив цивільного урядовця американської економічної місії у Південному В'єтнамі, 39-річного Джозефа Ґрейнджера, якого партизани схопили були на шляху, коли він їхав „джіпом" разом з одним філіппінцем і в'єтнамцем, що разом з ним працювали у згаданій місії. Це сталося ще 8 серпня мин. року. 29 грудня минулого року партизани звільнили філіппінця і в'єтнамця, але затримали Ґрейнджера. Той почав в січні цього року голодівку, а в 5 днів потім — утік. Однак на 7-ий день комуністи піймали його в джунґлі і вбили.

Український Вільний Університет видав сьомий том своїх „Наукових записок"

Мюнхен, Західня Німеччина. — Український Вільний Університет, що має свій осідок в столиці Баварії, опублікував з початком цього року черговий — сьомий том своїх „Наукових Записок (за 1963-ій рік). Вийшов цей том за редакцією проф. д-ра Володимира Янева і на зміст його склалися праці членів Філософічного Факультету УВУ. Більшість цих праць присвячена ювілеям видатних професорів Українського Вільного Університету: педагога д-ра г. к. Григорія Ващенка, археолога д-ра Михайла Міллера та історика д-ра Наталії ВасиленкоПолонської. Авторами праць про їх наукову діяльність є проф. В. Янів, професор Ярослав Пастернак, і проф. Олександер Оглоблин. Крім праць самих ювілятів, у цьому томі поміщені розвідки і статті доц. Олекси Горбача, проф. Петра Курінного, проф. Й. Кратохвіля (німецькою мовою), проф. Ол. Кульчицького і проф. Пантелеймона Ковалева. Доповнюють цей багатий змістом том біографічні довідки про авторів вміщених у ньому праць, хроніка і бібліографія видань УВУ за 1946-63 роки.

● **На Цейлоні новий** протикомуністичний уряд зажадав від консулятів трьох комуністичних держав Північного В'єтнаму, Північної Кореї і Східньої Німеччини, щоб вони зредукували число своїх урядовців. Північні Корея і В'єтнам матимуть право втримувати тільки по одному консулеві й одному його помічникові. — Східня Німеччина може мати консула, його заступника і двох урядовців.

НОВІ КЕРІВНИКИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РОЗВІДЧОЇ АҐЕНЦІЇ

Президент Линдон Б. Джансон разом з новим керівником Центральної Розвідчої Аґенції адміралом Вільямом Ф. Рейборном (зліва) і його заступником Ричардом Гелмсом (перший з правого боку). Рейборна найменував Президент на місце Джана МекКона, який зрезиґнував із свого становища.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

НТШ ВІДЗНАЧАЄ 50-РІЧЧЯ ВИСТУПУ УСС

Ню Йорк. — Український Військово-Історичний Інститут НТШ влаштовує в суботу, 17 квітня 1965 року в годині 6-ій вечером в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку — Наукову конференцію, для відзначення 50-річчя виступу Українських Січових Стрільців. В програмі Конференції проф. д-р Роман Смаль-Стоцький виголосить доповідь на тему „Союз Визволення України й Українське Січове Стрілецтво", а проф. д-р Володимир Калина говоритиме про „Українських Січових Стрільців в історичному аспекті". Конференція є призначена для ширшого загалу громадянства.

ГОТУЄТЬСЯ КНИЖКА ПЕРЕКЛАДІВ З ЛЕСІ УКРАЇНКИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Вінніпеґ. — Книжка перекладів творів Лесі Українки на англійську мову має появитися заходом Комітету Українок Канади в Вінніпеґу. В ній будуть поміщені драми: „Кам'яний Господар", „Кассандра", „Орґія" і поема „Роберт Брюс". Переклад зладила поетка Віра Річ, а монографію Лесі Українки проф. В. Біда. Вступ напише проф. Р. Смаль-Стоцький. Передбачені кошти видання є біля 5.000 дол. Половину цієї суми вже зібрано. Після книжки „Дух Полум'я", що її видав Союз Українок Америки в 1950 р. і де були перекладені поезії і драматичні поеми („На руїнах", „Вавилонський полон", „Бояриня", „Адвокат Мартіян" англійським поетом Персівалем Канді, це буде друге більше видання перекладів із творів нашої найбільшої поетеси на англійську мову.

В АРҐЕНТИНІ СТВОРЕНО ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

В Буенос Айресі (Арґентина) Управа Союзу Українських Купців і Промисловців з метою посилення протибольшевицького україн. фронту заклала фонд Української Культури, віддаючи його до диспозиції Української Центральної Репрезентації в Арґентині. УЦРА визначатиме з нього нагороди заслуженим діячам української культури на чужині. Досі зложили ініціятори фонду суму понад 100 тисяч пезів.

Після фінансування українських радіоавдицій „Вільна Україна" в арґентинському радіо — це друга цінна всенаціонально-культурна ініціятива українських купців й промисловців в Арґентині.

„ВІСТІ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА У ФРАНЦІЇ"

В Парижі почали виходити циклостилевим неперіодичним листком „Вісті Українського Жіноцтва Франції", В. У. Ж., заходом Союзу Українок Франції. Редаґує Колеґія. Досі появилися два числа. В другому числі за листопад 1964 р. є вірш Лідії Тимошенко „Листопад", стаття Л. К. про Марію Олену Лафоше, пок. президентку Всенаціональної Ради Французьких Жінок, спомин Марії Столяр-Митрович „Пам'яті Мати Северини Париллє", вчительки історії в ґімназії С. С. Василіянок, „Подорожні враження" Людмили Кульчицької та хроніка з жіночого українського життя Парижу.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ДВОЄ МЕШКАНЬ НА РІК

Старший підмайстер штампувального цеху Харківського тракторного заводу Я. Капустін пише 1 квітня ц. р. в „Рабочій Газеті":

„В минулому році, наприклад, для нашого цеху призначили лише двоє мешкань. Жаден кадровий робітник не одержав мешкання. А тим часом у нас є люди, які пропрацювали на заводі понад двадцять літ. Навіть більше: кадрових робітників, нагороджених значком „Відмінник Соцзмагання", які мають переваги на одержання мешкань, не береться до уваги"...

ПОШИРЮЮТЬ МОСКОВСЬКІ ПІСНІ

Досі „українська" газета „Молодь України" поширювала на своїх сторінках московські пісні ніби то на бажання читачів. Але 30 березня ц. р. „Молодь України" надрукувала російською мовою слова і ноти нової пісні „Любимой" — за текстом І. Савельєва. На цей раз уже не подано жадних побажань читачів.

ДОВОДИТЬСЯ ВИКРУЧУВАТИСЯ

Завідувачка їдальні ч. 3 Валентина Колюбаєва (м. Жданове на Донеччині) пише 31 березня ц. р. в „Молоді України": — „Приміщення у нас мале й тісне, щоб одночасно обслужити всіх будівельників міста. Овочі до їдальні завозять низької якости. Бракує електронагрівальних приладів. Немає пересувних візків для збирання посуду та розвезення снтрав. Тому нам доводиться „викручуватися".

ЯК ГІРКА РЕДЬКА

Львівська міська рада у Першотравневому районі давно почала будівництво пральні. Почала, але й досі не закінчила. Виявляється, як повідомляє „Рабочая Газета" з 31 березня, під час проєктування зроблено помилку в схемі постачання гарячої води, а виправити таку помилку — багато коштує.

Начальник Савелій Шадхан сказав, що їм ця будова надокучила, як гірка редька.

Тим часом будову перетворили в смітникарню, якийсь зловмисник украв кілька вікон, дощі і сніг поливають майбутню пральню.

ЯКЕ ВМЕРЛО, ТАКЕ Й НАРОДИЛОСЯ

З 1 квітня ц. р. газета „Колгоспне Село" в Україні виходить під новою назвою: „Сільські Вісті"

З цього приводу „Рабочая Газета" пише: „Сільські Вісті" — газета для тих, хто живе на селі або своїм заняттям зв'язаний з ним. Це буде — їх хороший друг і порадник".

Але чому, власне змінено назву цієї газети?

У ДВОЄ ГІРШЕ, НІЖ ЗАКОРДОННЕ

Харківський завод „Серп і Молот", — пише інженер М. Степанець 31 березня в „Рабочій Газеті", — випускає двигуни майже у два рази гірші, ніж закордонні моделі цієї кляси. Рік-у-рік повторюються ті самі вади: ламається шатун та колінчастий вал, пригинається циліндер...

ЧИ ВЖЕ ДОГНАЛИ І ВИПЕРЕДИЛИ

„Весна. І мами в розпуці, пам'ятаючи, як важко було минулого року купити білі черевички і світлі сандалики. А в цьому році — вибирайте! Черевички, босоніжки, сандалі, що в них немає жадного цвяшка. Моделі не поступаються кращому закордонному взуттю. (З часопису „Рабочая Газета" за 31 березня ц. р.).

„І КАМІНЬ РОДИТЬ"

„У нас і камінь родить", — пише 31 березня ц. р. М. Самойленко в „Молоді України", розповідаючи, як київські овочівники вирощують огірки та помідори на... звичайному камінні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Небажані посередники

Західні, а між ними й американські пацифісти зазнали прикрої невдачі: комунокитайський і північнов'єтнамський уряди заявили, що вони не бажають собі приїзду генерального секретаря Об'єднаних Націй У Танта в характері посередника у війні, що ведеться у В'єтнамі, і те саме через день повторили на адресу колишнього міністра закордонних справ Британії Патріка Г. Вокера, який мав їхати туди з такою самою місією. В обох випадках китайські комуністи використали нагоду, щоб вилаяти Об'єднані Нації, як установу, яка ніби стоїть під диктатом „американських імперіялістів", та Британію, яка „солідаризується з американськими імперіялістами-агресорами" в їхній війні проти в'єтнамських „борців за свободу". Ясна річ, що таке становище китайських і в'єтнамських комуністів не приспорило міжнародного престижу Об'єднаним Націям, їх генеральному секретареві, Британії і її соціялістичному урядові: не тому, що їх лаяли комуністи, бо це нікого не дискредитує, а тому, що яскраво виявилась наївність сподівань, що взагалі треба тільки зручного посередництва, щоб знайти плятформу для мирного компромісового вирішення конфлікту в зв'язку з В'єтнамом.

Компромітація названих потенціяльних посередників тим прикріша, що У Тант неоднократно підкреслював ,що він — бірмісць і тому „невтральний", що він добрий знавець азійських проблем, а Британія була першою західньою державою, яка визнала комуністичний режим у Китаї, сподіваючись таким чином осягнути в тій країні торговельні привілеї. Спеціяльне застереження Пейпінгу проти ролі Об'єднаних Націй у в'єтнамському конфлікті є доброю відповіддю на арґументи міжнародних адвокатів щодо прийняття червоного Китаю до ОН: коли, мовляв, він буде „всередині", то „укультурниться". Так, начебто перебування Москви в ОН перешкодило їй озброїти й штовхнути до аґресії Північну Корею, здавити танками революцію на Мадярщині і здвигнути берлінський мур . . .

Дж. Ф. Кеннеді правильно окреслив становище комуністів у кожному територіяльному конфлікті: „що моє — це моє, а що твоє — про це можна говорити". Якщо поквапні посередники прийняли б таке становище і наперед були рішені задля „мирового компромісу" виректися свободи Південного В'єтнаму, то добре сталося, що комуністи перекреслили тих посередників.

Совєтські шпигуни в Канаді

Кількість совєтських і сателітних шпигунів у вільному світі йде в десятки тисяч. Особливо багато „працює" їх в З'єднаних Державах Америки, але важливим для Москви тереном шпигунської діяльности є й Канада. Цікавий репортаж про совєтський шпіонаж у столиці Канади п. н. „Червоні шпигуни в Оттаві" опублікував канадійський журналіст Роберт МекКіон в ч. 15 „Вікенд Меґезіну", додатку до щоденника „Оттава Ситизен" з 10 квітня ц. р.

Пригадуючи розкриті в Канаді голосні шпигунські афери, зокрема справу Ігоря Гузенка, урядовця совєтської амбасади в Оттаві, який виявив чимало таємниць і чорних ходів совєтського шпіонажу, автор репортажу подає цілий ряд фактів про „буйне процвітання" цього совєтського процедеру в останні роки. На кільканадцять афер, виявлених останніми роками, громадянство дізналося тільки про чотири.

У репортажі є багато інтересних подробиць, показових для шляхів, методів і засобів „роботи" совєтських шпигунів. Осередками цієї роботи є, так само ,як і в ЗДА та інших країнах, совєтські амбасади й консуляти. Штаб одної тільки совєтської амбасади в Оттаві складається з 98 осіб, в тому числі 29 дипломатичних урядовців, 22 службовців та перекладачів і 47 їхніх „жінок". Практично кожен і кожна з них мають точно визначені шпигунські завдання, що про них не поінформований навіть сам амбасадор. За часів Гузенка, наприклад, портьєрами амбасади були офіцери НКВД капітан Ґалкін і ляйтенант Гуєв. Ролі шоферів і кухаря виконували також офіцери НКВД, навіть з ранґою капітана. Шпигунством займаються і совєтські кореспонденти та журналісти, з яких мало-хто є справжнім журналістом. Більшість совєтських шпигунів говорять дуже добре по-англійськи, і в тому напрямку їх вишколюють змалку. Так, наприклад, розкритий в Англії 1961 р. совєтський шпигун Гордон Лонсдейл, дійсне прізвище якого Молодий, вчився, починаючи з 11-го року життя, п'ять років у приватній школі в Берклі, Каліфорнія, а потім кілька років акліматизувався в Канаді, щоб звідти, як „канадієць", виїхати до Англії.

Завдання шпигунів — збирання не тільки військових і державних інформацій, але також стеження за совєтськими громадянами, що приїжджають у складі всіляких делеґацій СССР, а з другого боку — за натуралізованими в Канаді втікачами із окупованих Москвою країн. Усе це треба мати на увазі, щоб роботу совєтських шпигунів якнайуспішніше паралізувати і розкривати.

К. Крупський

СКРИТИКОВАНЕ ІНТЕРВЮ

Відомий англійський історик проф. Арнольд Тойнбі, який уже кілька разів відвідував Денверський університет, а в літніх місяцях минулого року викладав в цьому університеті і виголосив кілька доповідей для ширшої публіки, дав інтервю кореспондентові щоденника „Денвер Пост" — Максові Ґолдберґові.

Зміст цього інтервю появився в названому щоденникові 22-го березня п. н. „Тойнбі сумнівається в скорому ізраїльсько - арабському мирі", а 31-го березня цей щоденник надрукував кілька листів місцевих жидівських читачів, які гостро скритикували погляд цього історика.

Проф. Тойнбі заявив, що цієї весни він відвідав майже всі арабські країни за винятком Ємену, Альжиру та совєтської Центральної Азії, але не запримітив жадних ознак можливостей покращання відносин між Ізраїлем та усіми цими країнами. Він сказав, що покращання відносин вимагає болючих поступок з обох сторін, а на це покищо немає виглядів. Араби не хочуть визнати ізраїльської держави, а жиди не хочуть погодитися на репатріяцію тих арабів, доми і маєток яких захопили жиди. „Це ж є грабунком без компенсації, і тому я не бачу можливостей полагодити це питання", — сказав Тойнбі.

Кореспондент Ґолдберґ, ствердивши, що від часу ізраїльсько - арабської війни проминуло вже 17 років, запитав, чи не думає Тойнбі, що дальший вплив мирного часу дасть можливість устабілізувати мир на тому терені.

Проф. Тойнбі не вірить у те, що арабські вигнанці колись забудуть спричинену їм кривду, навпаки — передадуть своє огірчення наступному поколінню, яке ще більше загострить його. Однак, Тойнбі не вірить також у те, що в близькому часі може вибухнути там війна, бо Росія і ЗДА, для власної безпеки, до цього не допустять.

Чи це правда, запитав Ґолдберґ, що коли між Ізраїлем і арабськими країнами почався збройний конфлікт, то арабські провідники, певні своєї перемоги, дали наказ арабському населенню залишити Ізраїль і чекати на тріюмфальний поворот?

Тойнбі: „Правда, однак, цей факт не позбавляє арабських утікачів права на їхню власність. Коли німці посунулися вперед на західньому фронті, кілька мільйонів французів евакуювалося. Чи думаєте ви, що це дало німцям право на землю і маєток тих французів? В кожній війні для цивільного населення безпечніше поступитися з дороги, однак це не касує його права на власність".

Після того, як проф. Тойнбі висловив думку, що в околицях Ізраїлю, які можна було б наводнити водою Йордану, вистачить місця для вигнаних арабів, замість того, щоб спроваджувати туди 2 мільйони жидів з Европи, Ґолдберґ запитав: „Чи не уважаєте ви себе проарабом?" На це Тойнбі відповів: „Я є антиколоніялістом, хто б ті колоніялісти не були, чи то голляндці в Африці, чи англійці в Південній Родезії та Кенії, чи европейські жиди в Палестині, чи китайці в Тибеті. Я проти них усіх. Це ж безглуздо бути проти південно-африканських голляндців, як таких, чи проти сіоністів, як таких. У принципі я проти колоніялізму та імперіялізму в усяких формах".

Проф. Тойнбі сказав, що він хотів би бачити Ізраїль двонаціональною країною, в якій, крім жидівських іміґрантів, рівні права мали б і правні мешканці — араби, репатрійовані, хоч і необов'язково до всіх околиць, однак десь на територію теперішнього Ізраїлю. Він також хотів би, щоб мови арабська і гебрейська мали там рівні права.

Ґолдберґ: „Відомо, що тепер араби дуже роз'єднані. Чи не передбачаєте ви часу, коли вони почнуть об'єднуватися?"

Тойнбі: „Погляньте на історію об'єднання Німеччини та Італії в 19 столітті. Бачите, як багато часу це забрало, але кінець - кінцем об'єднання таки прийшло. Хоч я не люблю націоналізму, однак він є дуже потужною силою, і я вірю в те, що ця сила переважатиме в арабському світі так, як і в Німеччині".

Ґолдберґ: „Крім цього колючого питання про неповернення чи повернення арабів до Ізраїлю, не подивляєте ви проґресу, що його робить Ізраїль в несприятливих умовинах? Того, як він власними силами розбудовує свою країну та ще й спроваджує сотні тисяч утікачів?"

Тойнбі: „Не власними силами, але грішми, що їх складають жидівські громади в цій країні — дійсному центрові жидівського світу . . . В дійсності Ізраїль, який не має природних ресурсів, є тільки пенсіонером жидівської спільноти в ЗДА".

Ґолдберґ: „Чи уважаєте, що якби Америка несподівано припинила свою допомогу, то Ізраїль сам би не встоявся?"

Тойнбі: „Якщо б це сталося, то Ізраїль встоявся б зо три тижні".

Ґолдберґ запитав, що могли б зробити ОН для мирного полагодження цієї справи. Тойнбі уважає Об'єднані Нації корисним форумом для полагодження таких питань, але для цього також потрібна добра воля, бо добра воля „завжди приводила людей до порозуміння".

Як реакція на це інтервю, в „Денвер Пост" появилися листи місцевих жидів, які гостро критикували проф. Тойнбі.

Рабін Менюел Ледерман у своєму листі писав: „Якщо б у примітці до цього інтервю не було сказано, що це визначний британський історик і що його вважають за одного з найбільших інтелектуалів нашого часу, то не один з читачів подумав би, що він — упереджений пропаґандист. На жаль, людина, яку світ так високо поважає, виявила необ'єктивність в осуді ізраїльсько - арабських взаємин".

А другий автор листа писав: „Чому він (Тойнбі — К. К.) своїм податком і громадянством піддержує найбільш колоніяльний уряд — Велику Британію, яка щойно останнім часом була змушена звільнити більшість своїх колоній?.."

Не будемо входити в те, хто має тут рацію. Хочемо лише звернути увагу на те, як жиди спільно обстоюють своє. Наша справа стояла б далеко краще, якби ми так само спільно виступали проти заподіяних нам кривд.

Ось якраз тепер в журналі „Лайф" вміщено серію репродукцій з образів царського музею в Ленінґраді, продуцентом яких є Дімітрій Кессель, який представляє себе як „рашіян-борн амерікен", як „савтернер фром ди Юкрейн". Отже для цього нашого „земляка" Україна, як нація, зовсім не існує. Для нього вона в Росії є тим, чим Тексас є в Америці, і з цієї причини Кессель походить „з півдня Росії — з України".

Скільки то в Америці таких кесселів — наших земляків заявляють нам виразно, що ми — не ми. А ми наче забуваємо, що „на похиле дерево й кози скачуть".

„СЕРДЕЧНА ЗГОДА"

Париж. — 1907-го року Великобританія відійшла від своєї традиційної політики „блискучого відокремлення" і уклала союз з Францією. Причиною цієї зміни в англійській закордонній політиці була німецька загроза: кайзер Вільгельм II проголосив, що Німеччина, мавши найсильнішу армію на европейському континенті, будуватиме також військову фльоту, яка дорівнює фльоті Великобританії („Майбутність Німеччини — на морях").

Союз Франції і Великобританії, названий в той час „сердечною згодою", видержав іспит історії в першій світовій війні 1914-1918 рр. на 100 відсотків.

У другій світовій війні, після поразки 1940 року, серед великої частини французького суспільства запанував дух безнадійности.

Проте, невелика група французів — політиків і військових — не схотіла миритися з думкою про залежність від Гітлера. Ці люди покинули Францію і знайшли притулок в Англії, яка продовжувала війну проти Німеччини. В Лондоні створено Комітет для визволення Франції на чолі з генералом де Голлем.

Отже „сердечна згода", хоч частинно й відновлена, вже не була союзом на основі рівности обох партнерів. У Лондоні вважали, що роля Франції як великодержави скінчена. Тодішній прем'єр Черчілл уклав навіть проєкт створити після війни конфедерацію Франції з Англією, а президент Рузвелт плянував створити з Бельгії та північної Франції окрему державу під назвою „Валлонія". Де Голля з його комітетом тодішні уряди Англії та ЗДА трактували як „убогого родича". І це — одна з причин антипатії де Голля до „англо - саксонців". Ця антипатія виявляється тепер у політиці французького президента, який при кожній нагоді діє наперекір Англії і ЗДА.

Цими днями прем'єр уряду Великобританії Г. Вілсон був на відвідинах у Парижі. Перед цим він відвідав Вашинґтон, Бонн та Берлін. Розмови між французьким президентом і британським прем'єром були довірочні, без свідків і тривали шість годин. Перед від'їздом з Парижу, 3-го квітня, Вілсон висловився оптимістично про вислід своїх переговорів з де Голлем:

„Я думаю, що в змісті і суті, а також у дусі, в якому вони провадилися, ці переговори зробили згоду далеко сердечнішою".

Вілсон сказав, що англо-французька співпраця — військова й технічна — має бути розширена. Одначе при цьому він підкреслив, що до цієї співпраці мають прилучитися також Західня Німеччина та Італія.

Цікаве було ствердження Вілсона, що в дискусіях з де Голлем згадано взаємини між Европейським Спільним Ринком та Европейською Спілкою Вільної Торгівлі і обговорено питання політичного об'єднання Европи. Свої переговори з де Голлем Вілсон назвав „дуже приятельськими".

Чи не має ця зміна тону де Голля щодо Великобританії причину в його остраху перед господарською й мілітарною силою Німеччини в рамах Европейського Спільного Ринку? Може статися, що де Голль, для політичної рівноваги, захоче змінити свою протибритійську позицію і дасть згоду на включення Англії до Европейського Спільного Ринку.. Цим він за одним махом „убив би двох зайців": здобув би симпатії Британії і задовольнив давнє бажання інших п'ятьох членів Европейської Господарської Спілки прилучити Англію до „Европи". В кожнім разі, такий сухий реаліст як Вілсон не казав би на вітер про „сердечну згоду" між Парижем і Лондоном.

Viator

ПОТРЕБА КООРДИНАЦІЇ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ПРАЦІ

Не лише фаховий бібліотекар, але також кожний науковець, що працює над якоюсь проблемою, кожний журналіст, кожний учитель, що працює над розкладом лекційного матеріялу, та студент, що працює над якоюсь письмовою роботою, не конечно дисертацією, розуміє величезне значення бібліографій та індексів. Вони — єдині вони — роблять доступною літературу всякого предмету.

У нас, на жаль, бібліографічна праця ще в сповиточку. Вона ведеться занадто здецентралізовано. Над поодинокими бібліографічними проєктами працюють поодинокі бібліотекарі на власну руку і потім на власну руку стараються свої бібліографії чи індекси видати. Бібліографічну працю старається наладнати Товариство Українських Бібліотекарів Америки — установа, здається, найбільше покликана до того, бо людьми, компетентними в бібліографічній праці, є в першу чергу фахові бібліотекарі. Займаються бібліографією і книгознавством наші наукові установи НТШ та УВАН. Спонзорують деякі бібліографічні проєкти УККА та Український Інститут Америки. Також деякі інші наші установи мають у програмі різні бібліографічні проєкти.

Така децентралізація бібліографічної праці могла б сприяти видавничим можливостям, але вона має свої темні сторінки. В першу чергу це брак одного бібліографічного видавництва, яке легше могло б здобути доступ до головного відборця бібліографій та індексів — університетських бібліотек — та дуплікація поодиноких бібліографічних проєктів. Ця остання для нас дуже шкідлива, з огляду на наші дуже обмежені видавничі можливості та на економію людських сил.

Тому бажаним було б створити якийсь координаційний чинник, який плянував би всю українську бібліографічну працю в ЗДА та організував видавничу справу.

На мою думку, треба створити в ЗДА Українську Бібліографічну Комісію. В її склад повинні входити представники: Товариства Українських Бібліотекарів Америки, НТШA та УВАН, Асоціяції Університетських Професорів, Українського Інституту Америки та Українського Публіцистично-Наукового Інституту. Попри те повинні входити, як члени-спонзори, УККА та наші братські союзи. До того можна було б впровадити категорію членів спомагаючих, якими були б установи та інституції, зацікавлені чи то у бібліографічній праці чи поодинокими проєктами. Сюди входили б наші професійні організації, видавництва, книгарні, комбатантські організації та інші установи, зацікавлені бібліографічною справою.

Осідком Бібліографічної Комісії повинен бути Ню Йорк з огляду на те, що тут є осідок майже всіх наших центральних установ.

На випадок, якби створено Український Довідковий Центр з осідком в Ню Йорку або у Вашинґтоні, Бібліографічна Комісія повинна бути в тій самій місцевості і тісно співпрацювати з тим осередком.

Завдання Бібліографічної Комісії:

— Координація бібліографічної праці, в першу чергу через удержування реєстру започаткованих та зголошених бібліографічних проєктів.

— Організація українського бібліографічного видавництва. Коли б усі наші бібліографії та індекси виходили в рамках одної бібліографічної серії, а менші в бібліографічнім періодику, це улегшило б збут українських бібліографій американським університетським бібліотекам, які радо купують серії.

— В осідку Бібліографічної Комісії треба депонувати всі опрацьовані бібліографії та індекси, яких не можна було видати, а які доповнювані постійно (у випадках, де таке доповнювання потрібне), могли б бути важливим джерелом інформації для дослідників українських проблем.

Я був би дуже радий, якби цих декілька думок на тему координації бібліографічної праці послужили підставою для дискусії і в результаті дали практичні наслідки.

Д-р Роман Верес,
Голова Товариства Українських Бібліотекарів Америки

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Про самомобілізацію

Вже декілька місяців у нашій пресі, головно в „Свободі", читаємо про „однодолярову мобілізацію" для зібрання мільйона долярів.

Однак у всіх тих статтях і листах не було подано конкретних плянів, в який спосіб повести таку „самомобілізацію". І ось аж у ч. 63 „Свободи", в листі до редакції п. Мих. Лавренко пожертвував на цю справу один доляр. Це значить одна українська людина у вільному світі вже виконала цю повинність. Тепер кожний може пожаліти, що не він, а п. Мих. Лавренко в цій „самомобілізації" став першим. Щоб хоч трохи зм'якшити заздрість, я оцим „надщерблюю" той мільйон не одним, а двома долярами, які при цьому й посилаю. Одночасно тішуся надією, що мої численні друзі, приятелі й знайомі не погніваються на мене, коли я ствerджу, що вони нічим не гірші за мене й так само можуть прийняти участь у цій „мільйоновій самомобілізації". На жаль, прізвищ їхніх я подати не можу, бо маю їх так багато, що потрібно було б цілих сторінок часопису, щоб умістити всіх поіменно. А вони так само мають друзів, приятелів і знайомих, що не захочуть „задніх пасти" і приймуть участь у цій національній „самомобілізації".

Тож сподіваймося, що в найскоршому часі ми будемо знати прізвище не тільки першого, але й того, хто закінчить своїм доляром мільйонову збірку.

Звичайно, самими хоч би й найгарячішими закликами мільйона долярів ми не зберемо. Для переведення цієї мобілізації мусить утворитися якась організація, якщо б за це діло не взялися ЗУАДК чи УККА. І всі зібрані з цієї „долярової самомобілізації" гроші мають піти, як пише проф. В. Приходько „на культурну боротьбу за мову, за літературу, за науку". За ці гроші „ми можемо видати тут річно сотки книжок великої загальнонаціональної вартости".

По якомусь часі після з'їзду „Слова" до мене через телефон звернувся його голова п. Г. Костюк з пропозицією, щоб я взявся за організацію однодолярової збірки для видавничих потреб. Тоді ми ні до чого не договорилися. Чи таки переводить нова управа „Слова" ту заплянoвану долярову збірку — не знаю.

Під кінець ще хочу висловити свої думки організаційного характеру.

Якщо б ЗУАДК чи УККА не взялись за переведення „однодолярової мобілізації", тоді треба скласти ініціятивну групу, скажімо, з трьох осіб, в складі проф. Р. Смаль-Стоцького, проф. В. Приходька і першого фундатора збірки „одного з мільйону", п. М. Лавренка.

Пропаганду і переведення „однодолярової мобілізації" повинні вести всі українські часописи у вільнім світі.

Однією, хоч би й найгарячішою, пропаґандою перевести „однодолярову мобілізацію" не вдасться. Це можна виконати лиш за допомогою сотень чи й тисяч збирачів. Найуспішніших збирачів треба було б не тільки відзначати в часописах, але й відповідно нагороджувати.

Ф. Мелешко

Примітка Редакції: Евентуальні пожертви висилати на адресу Українського Конґресового Комітету Америки:
UCCA, P. O. Box 117,
Chelsea Station
New York, N. Y., — 10011

Марія Струтинська

Я — НАЙМЕНША

(5)

До нас до саду часто приходить пан Ясьо Грабовенський, і тоді дуже приємно. Він навчив нас співати „Ми гайдамаки", і ті гайдамаки, тобто ми всі, маршують з патиками по саді, Іренка на самім переді, а я на самім заді. Пан Ясьо Грабовенський командує, щоб ми бігли, і ми біжимо, а я спотикнулася на пеньку і впала. Всі стають, а Ромко підносить мене і каже, щоб я йшла і трималася маминої спідниці а не перешкоджала їм, гайдамакам. Але пан Ясьо Грабовенський каже, що я також маю бавитися на повітрю, бо я бліденька, і ми не будемо вже бігати. І ми знов маршуємо. Потім він ще розповідає нам байки про князів і гетьманів, але я вже того добре не розумію і біжу поцілувати трохи маму і принести всім тістечка або медівники і також сказати пану Ясьові Грабовенському, що мама просить його на каву.

Над вечір, вернувшися з бюра, тато часом приходить до саду зі своєю скринькою, де є різні пилки й ножики, а також масті, пощепити дерева і трохи їх понаправляти. Хлопці біжать за драбиною і подають таткові, що треба, а він оповідає про такі краї, де при дорогах ростуть щеплені яблуні й груші і ніхто їх не обриває, бо кожний має свої в саді. Стефко питається, що то діється з тими грушками й яблуками, як їх ніхто не обриває, чи вони мають попадати і погнити? Тим часом Іренка каже, що вона чула в школі, що татко казав всім учителям позакладати шкілки деревець і давати всім людям щепи, чи то правда? Татко каже, що то правда, при кожній школі мають бути щепи, але люди не мають діставати їх задурно, мусять платити один ґрейцар: бо як хтось дістане щось даром, то не вміє того шанувати.

Але мене вже зболіла шия дивитися цілий час вгору на татка на драбині, я вже трохи змучилася всім і вертаюся до хати попеститися коло мами. І незадовго піду вже спати.

*

Узимі, як наші діти підуть до школи, а я лишаюсь сама, то я бавлюся в хаті. Мама відкриває таткову парасолю і ставить її в кутику, бо я собі вигадала таку хатку. Я ще прикриваю її рушником — і то буцім двері, я туди лізу і там мешкаю, Там лежить на своїм ліжечку моя лялька, вона є одиначка і я мушу вважати, щоб її не вкрали цигани. Вона досить плаксива, і я показую, як вона плаче цілий час, але потім маю того вже забагато і йду до мами питатися, що маю тепер робити? Мама дуже зайнята і не може нині піти зі мною на спацер, але вбирає мене тепленько і каже побігати трохи по ґанку, а як нема великого снігу, то по подвір'ю. Я трохи бігаю, кличу Довбуша, але він не хоче приходити, а як прийде, то лише помахає трохи хвостом і знов забирається до своєї буди. Я рипаюся до хати і з хати, аж мама має того вже досить, скидає з мене плащик і каже сидіти вдома.

Як мама має колись час перед обідом, то ми йдемо до міста. Мама вбирає мене у все біле, плащик, ґамашки, капузку, тільки кальошки чорні. І ще білий зарукавок на білім шнурочку. На себе мама бере ротонду без рукавів, з дірками на руки і з футерком під сподом і на шиї, таким, як шапочка. Мама ще наказує Гані, що вона має робити — і тоді ми йдемо. Мама бере свою сукню в одну руку, а другу, в довгій рукавичці, витягає через дірку до мене, і ми виходимо через подвір'я східцями на дорогу, на стежку в снігу. Мама каже, щоб я не дивилася на небо, тільки під ноги, бо можу впасти. У місті бачимо багато жидів з пейсами і в ярмулках або у великих чорних капелюхах і з бородами. Часом спіткаємо якусь пані або пана, і вони кланяються до мами. У Базаркевича мама купує мені кілька пішінгерів.

Потім ми борзенько вертаємося додому, бо вже пізно. В хаті тепер так приємно й тепло, а незадовго поприходять усі зі школи, червоні від морозу, і Стефко напевне схоче бавитися зі мною у склепик, бо взимі нема черешень. Але перед тим я ще мушу щось випросити від мами.

*

Одного дня приходить такий час, що татко мусить їхати на велику візитацію і бути там чотири дні або тиждень. Тоді в хаті інакше і трохи дивно. Мама часто згадує, де татко може тепер бути, а перед вечером, як засвітяться лямпи, мама приходить до нашого покою —подивитися, чи хлопці всього навчилися, і тоді трохи з нами посидить. Ми просимо маму сказати нам, як то було, як мама була маленька, у тій Шоломиї. І за відпусти, за медведів на ланцюгах і мавпочок з папугами на катаринках. І як то всі поїхали на весілля, а мама не схотіла сидіти з дівчиною в покоях і побігла до кухні, до челяді, слухати байок старої куховарки, Явдохи. А раз мама взяла й перевернула коновку з водою малій сусідській дівчинці, бо вона ходила в їх горох. А потім мусіла сидіти сама в тім горосі, поки маминому таткові не перейшов гнів на маму за ту воду.

А потому маму дали до Львова, а там була дуже недобра сестра Ольга, вона била дівчаток тростинкою по руках і казала клячати на горосі. Мама все плакала й хотіла додому, але мусіла висидіти там цілих три роки. Потім мама й менша цьоця Стефця дістали ґувернантку. Вона була дуже смішна і мала з-заду купер. Мама мала старшу сестру Олесю, котра їздила на різні празники і на баль до Львова, а мами нікуди не брали. Аж одного дня маму вбрали у довгу сукню і вона поїхала перший раз на празник до панства Сосновських. Мама щось замислилаcа й сказала:

„А Олеся, бідна, плакала, як ми вернулися . . ."

Я хочу знати, чого та Олеся плакала, але Іренка не дає мені спитати, бо вона мусить конче довідатися, як мама бавилася на тім празнику. А мама лише трошки всміхнулася і сказала, що вже час на вечерю.

Ми більше з мамою і не мусимо сидіти по обіді тихо, коли татка нема. Але ми всі тішимося, як перед ґанком задзеленькають дзвіночки, бо то знак, що татко вернувся з візитації. Ми біжимо до маленького покоїку перед ґанком, а мама за нами.

Відчиняються двері і входить багато пари з морозу й татко у своїм величезнім подорожнім футрі. За татком Іван вносить бараницю і вертається розпрягати коні, або Ґжеся. Татко скидає на лавку свої шопи і цілується з мамою, але мама мусить стати на пальцях. Нас татко ніколи не цілує, як приїде звідкись, бо то не є ані Різдво, ані Великдень, і ми би навіть дуже застидалися, якби він то зробив, а татко певне також. Татко тільки погладить мене по голові, а потому йде до спальні, а я за татком. Татко скидає свої чоботи, що вбрав під сподні, а до того помагає таткові залізний рак, що сидить під ліжком, разом з татковими черевиками. Потім скидає сурдут, камізельку і обойчик і голиться. Гострить бритву на подвійнім паску з ручкою та збирає на папір милиння з бородою. Татко голиться перед люстерком, котре висить над умивальнею, а то властиво така комода з піднесеним віком, а там стоїть миднця, збанок з водою і мило на маленькій поличечці. А рушники висять збоку. Татко щось собі мугикає під носом, а часом скаже до мене: „І що ж ти, Манечко, га?" А я не знаю що відповісти і лиш трохи покручуся на ліжку, де сиджу. Татко скидає сорочку й миється — він навіть взимі не боїться зимної води! — а тим часом мама принесла біленьку льняну сорочку, яку татко любить носити коло дому, а татко витирається, аж цілий червоний. Потім вбирається, бо йде до їдальні, а я за татком. Тут уже все на столі, обід, чи вечеря, чи що там і всі зібралися їсти. Татко питається, чи Іван уже поїв у кухні, бо він дуже набідувався в тій дорозі.

ПИСАНКА УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ

Аж дивно стає, що всеж є в нас — інакше годі й назвати — фанатики такого діла, що його в нас таки звикли уважати дуже й дуже дрібним. Але коли мовити про „дрібне діло", то зразу пригадуться Шевченко з його словами — „якщо б Бог допоміг оце мале діло зробить, то велике само б зробилося . . .". Це говорив Шевченко про першу книжку дітям — про свій „Буквар".

Як і буквар так і кожна дитяча книжечка — на перший погляд зовсім мале діло, але факт бездискусійний: без цього малого діла не бути і нашому великому ділу.

І коли в наших умовинах знаходяться власне своєрідні фанатики отієї „дрібної" дитячої книжки — то доводиться невимовно радіти, бо це пречисте свідоцтво не чого іншого, а великої тривоги-турботи за наше майбуття як національної спільноти.

І останній час приніс нам появу трьох нових дитячих книжечок. Часово перша з них — це „Пригоди Гномика Ромтомтомика" Р. Завадовича у великому альбомному форматі, з цілосторінковими ілюстраціями мистця Е. Козака; друга „По ягідки" Ніни-Мриц з її власними фінезійно - вишинченими ілюстраціями і оце третя „Писанка українським дітям" Лесі Храпливої з дотепно - експресивними ілюстраціями мистця П. Андрусева.

В „нормальних" умовинах поява трьох нових дитячих книжечок — звичайна подія, але в нас та ще впродовж кількох місяців, — це таки виїмкова подія. Були ж роки, що ні одна нова дитяча книжка в нас не появилася! А не появилася з дуже простої причини: видання ілюстрованої, та ще в кольорах дитячої книжечки, це щонайменше двічі більші кошти, як видання великої книжки для дорослих. А збут дитячої книжки обмежений-до точно окресленого віку дитини, а коли ще добавити нашу загальну байдужість до рідної книжки дітям — то зрозуміло, чому нема в нас видавців розкішних нових дитячих видань, а є тільки, просто кажучи, ґешефтярі, які продукують халтурню мінімальним коштом фоторепродуції перестарілих давніх чи підсовєтських видань.

А видавців дійсно вартісних і при тому по-мистецькому оформлених видань для дітей доводиться вважати власне фанатиками - ідеалістами, які не дивляться на кошти, а бачать передусім велику мету перед собою: дати дітям чарівне рідне свшан-зілля, рідне слово в рідній дитячій книжці.

І якже присмно ствердити, що між нашими „бизнесовцями" знайшлися такі перші ентузіясти - фанатики в особах п-ва Я. і М. Шафранюків, власників меблевої фірми „Альфа" в Торонті, які стали фундаторами таки направду чудової казки Р. Завадовича „Пригоди Гномики Ромтомтомика", виплачуючи на кошти видання поважну суму, яка зовсім не обмежилася сотнями долярів . . . Наші діти дістали чудову казку — власне одну з тих, що їх ціле життя зберігається в пам'яті як чарівну красу - музику з часів дитинства.

А дальші ентузіясти - фанатики рідної —дитячої книжки це вже, на жаль, не наші „бизнесовці", а . . . самі ж таки автори і видавці в одній особі. Ніна Мудрик-Мриц таки щасливіша в цьому відношенні від інших авторів, бо вона не тільки сама пише свої вірші дітям, але й сама їх ілюструє. Це поважне заощадження дало їй відвагу не тітільки видати самій свою книжечку, але ще й з кольоровими картинками, що знову ж дає дуже поважні кошти. За те яка ж сатисфакція: наші діти мають дійсно по-мистецькому оформлену і по-мистецькому видану книжечку.

Найновіша поява — „Писанка українським дітям" Лесі Храпливої. І теж власне видання авторки, яка теж зважилася на розкішне кольорове оформлення книжки, а ім'я П. Андрусева говорить само за себе.

Отож три розкішні дитячі книжки під Великдень заходами і коштами ентузіястів — три чарівні великодні дарунки нашим дітям, але тепер питання, як і чи взагалі доходять і дійдуть ці дарунки до рук наших дітей.

І знову питання наших батьків, наших установ, товариств, жіночих організацій, і таки наших Церков. Чи оцінюють вони цю справжню посвяту одиниць для справи нашого „Слова на сторожі" — слова на сторожі душ наших дітей? Чи співмірно до цього великого труду і кошту видання дитячої книжки вони дбають бодай про те, щоб невеликий її наклад розходився бодай до двох-трьох років і доходив до рук нашої дитини?

А це ж головна передумова і розвитку нашої дитячої літератури і її видань. Є в нас письменники, є ряд готових до видання творів для дітей, знайшлося б може й більше таких ентузіязістів, як п-во Шафранюки в Торонті, але вони мусять знати, чи їх жертвенність буде гідно оцінена — чи фундована ними книжка сповнить своє велике призначення — чи дійде до дитини і стане в українській родині чарівним свшан - зіллям. Отож після авторів і видавців — найважливіше слово — передусім за батьками-матерями!

Д. Б.

● **В Британській палаті громад** схвалено законопроєкт про скасування кари смерти. Консерватисти зголосили поправку, щоб з-під тієї заборони вийняти злочинців, які вбивають поліціянта. Однак соціялістична більшість відкинула цей внесок.

Приготовляється на Союзівці З'їзд уродженців Комарнянщини і сусідніх округ Рудеччини і Щиреччини

(О. У.) Двадцять років проминуло від часу, коли ми попрощались з Рідною Землею, рідним містом, чи рідним селом, хоч чимало між нами і таких, які залишили свої рідні сторони давніше.

Насуваються нам на думку наші рідні, які залишились на рідних землях та переживають там всякі страхіття і спустошення, які ворог вчинив серед нашого народу. Велика частина мешканців нашої землі перебула заслання і каралась по большевицьких тюрмах.

Менша частина нашого народу виїхала на захід перед большевицькою навалою.

Большевицькі кати з наших земель не залишили навіть помордованих ними кількадесятьох мучеників з Комарнянщини з кінцем червня 1941 року та похоронених нашим народом на цвинтарі в Комарні, і розкинули і знищили спільну могилу враз з гарним пам'ятником, щоб затерти всякі сліди доконаних ним мордів на свідомих одиницях нашого народу.

Похоронені там були: Микола Здерко, директор Украінбанку в Комарні, студент Дмитро Радович, Андрій Сороківський, міщанин з Комарна, гурт свідомих селян з Горожанни великої і сусідніх сіл. В часі свого побуту в Комарні большевики зруйнували навіть гарний пам'ятник біля української церкви в Комарні, поставлений на спомин і пошану жертв першої світової війни, тих самих злочинів доконували большевики і по селах.

Живемо тепер розсіяні по всьому світі у кращих матеріяльних умовинах, але грозить нам не матеріяльна, але моральна заглада; спричинена впливом несприятливих умовин серед чужого довкілля.

Двічі відбуті ширші сходини минулої осени в Ню Йорку свідомих наших громадян з Комарнянщини й інших округ та вибраний там ініціятивний комітет рішили зорганізувати З'їзд уродженців Комарнянщини і сусідніх округ.

Про дату З'їзду повідомимо дещо пізніше. Ціллю З'їзду є спільно пригадати собі рідні сторони, наше минуле, зробити перегляд культурного, політичного і господарського стану нашого народа, здобутків праці наших батьків на рідних землях у всіх ділянках нашого життя, набрати сил та охоти до дальшої боротьби за наше існування і наші ідеали, а рівночасно зустрінутись зі своїми колишніми сусідами, знайомими і товаришами праці. Маємо чимало гарних спогадів.

Прийдеться згадати визначних учасників наших Визвольних змагань: Федя Черника, сот. УСС-ів з Якимчиць, який згинув на Україні в р. 1918, Клима Утриска, пор. УГА, який згинув в боях у чортківській офензиві, Михайла Ліщинського, сот. УГА, співтворця чортківської протиофензиви в р. 1919, який безслідно загинув у більшовицькій тюрмі в Дрогобичі. Згадати належить і леґендарну постать сот. УСС-ів Івана Цяпку родом з Хишевич, який пропав безслідно, захоплений большевиками на Україні.

Крім них є незлічиме число таких, що своє ім'я вписали до історії наших визвольних змагань. Згадати належить всіх тих, які брали участь в бою за волю українського народа під час першої світової війни і в часі другої війни зокрема під Бродами, де згинув цвіт української нації, а серед того цвіту багато уродженців Комарнянщини і сусідніх округ.

Вже в часі большевицької окупації на наших землях діяла УПА і в її рядах згинув геройською смертю один з визначних провідників підпілля: мґр. Зенон Тершаковець з Якимчиць.

Комарнянщина мала визначного культурно-політичного діяча, Гриня Тершаківця, селянина з Якимчиць, посла до галицького сойму і польського сойму у Варшаві. Він брав участь у Листопадовому Зриві у 1918 р. під час большевицької окупації в 1939-40 років заарештований і вивезений московськими комуністами на далекий схід, де померла його дружина і там серед важких обставин і в холоді і голоді перебув поверх 20 років. В останніх роках комуністи його звільнили, і зовсім знесилений вернувся до рідного села Якимчиць, де і помер, похоронений на місцевому цвинтарі.

У згаданому з'їзді обов'язок закликає нас всіх взяти численну участь і належно приготовитись до нього. Хто прочитає цей заклик, повинен негайно зголосити свою участь у з'їзді, подаючи свою докладну адресу на руки підписаного комітету з'їзду:

Прохається слідкувати за дальшими інформаціями про З'їзд.

Д-р Осип Утриско
почесний голова комітету
38 Hillcrest Rd. Maplewood, N.J.

Стефан Путикевич
245 Hope Ave., Passaic, N.J.
діловий секретар комітету

● **На судовій розправі в Лісбоні,** столиці Португалії, проти шістьох студентів, яким закидається активну участь в підпільній комуністичній партії, підсудні рішуче заперечили роблені їм закиди, їх оборонець заявив, що такі акти обвинувачення і такі процеси тільки роблять рекляму комунізмові і сприяють комуністичній роботі серед молоді.

В Пітсбурґу організовано Комітет для вшанування Кардинала Йосифа Сліпого

Пітсбурґ, Па. В неділю, 14-го березня за ініціятивою Управи 21-го відділу ООЧСУ у Рузвельт Готелі відбулися громадські наради українського духовенства та представників українських установ і організацій Західньої Пенсилвенії в цілі організації Ділового Комітету для вшанування Його Еміненції Кир Йосифа Сліпого з нагоди Його номінації Верховним Архиєпископом та піднесення до гідности Кардинала.

Як сказав в своєму слові Папа Павло 6-ий, цим своїм чином він бажав висловити свою глибоку пошану до Преосвященного Митрополита Сліпого та до цілого українського народу.

Йдучи за прикладом багатьох українських громадян у вільному світі, представники українських установ і організацій та українське духовенство Пітсбурґчини на цих громадських нарадах вирішили покликати Почесний, із духовенства, і Святочний Діловий Комітет для відзначення цієї історичної події в житті Української Церкви і українського народу.

У вівторок 23-го березня відбулося спільне перше ділове засідання Святочного Комітету, який оформився в такому складі: **Почесний Комітет:** о. декан Я. Данильчук, о. д-р І. Нагаєвський, монс. Віктор Поспішіл, о. Василь Джиджора і о. Ярослав Сірко. **Діловий Комітет** — очолив п. Володимир Мазур, а в його склад увійшли: Евген Крук, Дмитро Старощак, Стефанія Голубяк, Дора Полатайко, Петро Годованець, Микола Турчин, Панько Плакс, Іван Щадий, Андрій Глушко, Іван Левицький, Андрій Харко і Карло Полатайко.

Святочний Комітет доручив президії робити дальші старання, щоб до його складу залучити представників Українського Православного Духовенства, представників установ і організацій та поодиноких чільних громадян, які ще не зголосили своєї участи. Відзначити цю славну подію, — обов'язок всієї української громади і тому комітет вірить, що в цій ініціятиві він знайде повну піддержку.

Святочний Комітет на своєму засіданні 23-го березня вирішив відбути це Свято у формі Величавої Академії із концертом в одній із репрезентаційних заль м. Пітсбурґу в Карнеґі Мюзік Голл в неділю 19-го вересня, 1965 року. На внесок о. декана Я. Данильчука комітет вирішив організувати збірний репрезентаційний хор Пітсбурґчини під диригентурою п. Евгена Крука, який виступить в концертовій частині Свята.

Про хід підготовки до цього Свята комітет буде постійно інформувати громаду через українську пресу і радіопрограми.

В. М.

З Літературно - мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в найближчу п'ятницю 16 квітня ц. р. письменниця Віра Вовк, яка їздила до Штокгольму на з'їзд Пенклюбів, як делеґатка Бразилійського Пенклюбу, поділиться своїми враженнями з переведених там розмов та зустрічей, цікавих з погляду заінтересувань українського письменницького світу, української культури та зокрема літератури. Початок о год. 8-ій вечора.

Український Музичний Інститут
Школа в Джерзі Сиֺті, Н. Дж.
подає до відома, що від початку квітня ц. р.
УСІ ЛЕКЦІЇ
ФОРТЕПІЯНУ ТА ТЕОРЕТИЧНИХ ПРЕДМЕТІВ
відбуваються в приміщенні Парафіяльної Школи св. Петра і Павла, кімн. ч. 9.
Зголошення нових учнів приймається у вівтірки від 3-4 по пол в Школі, або кожного дня телефонічно (653-1881) в год. 8-10 рано і 9-10 веч.
Р. ШУЛЬ, керівник

Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА
Український Військово-Історичний Інститут
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
для відзначення 50-річчя виступу
УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ
відбудеться в суботу, 17 квітня 1965 року, в год. 6-ій веч. в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79-та вул. в Ню Йорку.

Програма:

1. Відкриття.
2. Проф. д-р Р. Смаль-Стоцький: доповідь н. т. „Союз Визволення України і Українське Січове Стрілецтво".
3. Проф. д-р В. Калина: доповідь н. т. „Українські Січові Стрільці в історичному аспекті".

Вхід вільний!
Дирекція Українського Військово-Історичного Інституту

Станиця Ню Йорк, Кіш Пластунок
— влаштовує —
ВЕЛИКОДНІЙ ЯРМАРОК
в дні 18-го квітня 1965 р.
від год. 10-ої рано до 1-ої по пол.
в Пластовій Домівці
Шановне Громадянство проситься взяти ласкаву участь. Дохід призначений на Пластові цілі.

Секція Дружин Лікарів
в НЮ ЙОРКУ
— влаштовує —
в неділю, 2-го травня 1965 р.
о год. 5-ій по пол.
в залі УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ
2 Схід 79-та вул. в Ню Йорку
Концерт 11-літньої
ЮЛІЯНИ ОСІНЧУК
В програмі твори: БЕТОВЕНА, ШОПЕНА, ШУМАНА і ДЕБЮСІ.
Запрошуємо Шановне Громадянство на цю мистецьку імпрезу.
УПРАВА
По Концерті ТОВАРИСЬКА ВЕЧІРКА.
Чистий дохід призначений на добродійні цілі.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА КАТЕДРА
СВ. ВОЛОДИМИРА
(160 Захід 82-га вул. в Ню Йорку)
У ВЕРБНУ НЕДІЛЮ
— ВХІД ГОСПОДНІЙ У ЄРУСАЛИМ —
18 квітня 1965 року
БОЖЕСТВЕННУ ЛІТУРГІЮ
— відслужить —
Високопреосвященний Архиєпископ
МСТИСЛАВ
з участю ДУХОВЕНСТВА
Початок Літургії — 10:30 год. ранку
Запрошуємо всіх вірних Рідної Церкви.
Протопресвітер Л. ВЕСОЛОВСЬКИЙ
(Настоятель)

Замість квітів на могилу Дорогого соузника краківської тюрми в 1926 році
бл. п. ПАВЛА ЗАБОЛОЦЬКОГО
пересилаю десять долярів на НТШ в Сарселі, Франція.

ВП. Пані Дружині і дочці моїй хресниці, прошу прийняти моє глибоке співчуття!
Теодор Семаківський, S. K. I. Ranch, Ahwahnee, Calif.

✝

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в понеділок, дня 12-го квітня 1965 року
по довгій та тяжкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни,
упокоїлася в Бозі

бл. п. ГАЛИНА з ШОРОБУРІВ ПРУДИУС

довголітня вчителька в Галичині,
проживши 67 років.

ПАНАХИДА — в середу, 14-го ц. м. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми при 129 Схід 7-ма вулиця в Ню Йорку.

ПОХОРОН — в четвер, 15-го квітня 1965 р. з цього ж похоронного заведення в год. 9-ій ранку до церкви св. Юра при 7-ій вул. в Ню Йорку, а відтак на цвинтар Оливна Гора в Маспеті, Квінс.

Горем прибиті:

ПЕТРО — муж
БОГДАН — син
і численна родина на Рідних Землях і на еміграції

✝

Ділимося сумною вісткою зі Знайомими,
що 9-го березня 1965 року в Дітройті, Міш.
відійшов несподійно у Вічність

бл. п. АНДРІЙ КРИВИЙ

родом з Тернополя, бизнесмен й був. УСС,
на 68-му році життя.
Залишив у великому жалю по собі дружину, дочку, зятя, внуків, сестру й близчу й дальшу родину.

ДРУЖИНА з ДОЧКОЮ

✝

Ділимося сумною вісткою з Друзями і Знайомими,
що наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА і СЕСТРА

БЛ. П.
МАРІЯ З ДИБІВ ШАНКОВСЬКА

народжена в м. Стрию, в Україні,
відійшла передчасно у Вічність, заосмотрена Найсвятішими Тайнами
в дні 10-го квітня 1965 року.

Похорон відбувся 13-го квітня 1965 р. в Кліввленді з похоронного заведення Михайла Колодія до церкви св. Йосафата в Пармі.

Тлінні Останки Покійної спочивають на парафіяльному кладбищі св. Петра і Павла в Кліввленді.

Опечалені:

муж — д-р ЛОНГИН з донею МАРТОЮ
брат — ОСИП з дружиною СТЕФАНІЄЮ і донькою ТАМАРОЮ
МАРІЯ з ШАНКОВСЬКИХ ЗАЛЕСЬКА з мужем проф. ТАДЕЄМ
д-р СОФІЯ з ШАНКОВСЬКИХ НЕГРЕБЕЦЬКА з мужем інж. ОЛЕКСАНДРОМ та донькою ХРИСТИНОЮ
ЛЯРИССА з ЗАЛЕСЬКИХ ОНИШКЕВИЧ з мужем інж. ЛЮБОМИРОМ та синами ВСЕВОЛОДОМ і ВОЛОДОМ
На Рідних Землях — брати і сестри — ОСИПА, СОФІЯ, ПЕТРО, АНДРІЙ і СТЕФАНІЯ (в Англії) з родинами
сестрінка — СТЕФАНІЯ зі СЕГЕНІВ САВКІВ з родиною
МСТИСЛАВА з родиною
ЯКІВ з дружиною

Зустріч УВАН з українським громадянством

28 лютого в залі „Рідної Школи" у Вінніпегу відбула Школи" у Вінніпегу відбулася зустріч українського громадянства з Президією УВАН, на котрій вона зарепрезентувалась новим виданням в ділянці історії, а саме першим томом „Студій до історії українців Канади". Зустріч була попереджена короткою сесією УВАН, в якій прийняли участь: Ольга Войценко, проф. Я. Рудницький, проф. М. Боровський та д-р М. Марунчак.

Доповідачі зупинились над потребою пильної праці над нашим минулим в Канаді. Проф. Я. Рудницький говорив про досліджування нашого минулого перед 1891 роком, а д-р М. Марунчак доповідав до „100-річчя Канади та українська історіографія". П-і Ольга Войценко поділилась споминами про розвій найстаршої дільниці міста Вінніпегу — Пойнт Доґлес, а яку українці звуть Шашкевичівською дільницею.

Саме про цю дільницю появився перший том „Студій до історії українців Канади", в опрацюванні д-ра Михайла Марунчака. Зі згаданою дільницею в'яжуться не тільки початки міста Вінніпегу, провінції Манітоби, але теж у великій мірі культури і цивілізації заходу Канади. В 1817 році і пізніше стаціонував тут відділ т. зв. демеронів, серед яких стрічаємо українське прізвище. Значить гурт імігрантів українського походження гуртувався при латинській церкві Непорочного Зачаття вже перед 1891-им роком. В цій дільниці була заснована перша українська культурно-освітня організація міста Вінніпегу. Багато історичних пам'яток в цій дільниці загальноканадського й українського значення.

Після сесії відбулося чайне прийняття, що його влаштували організації, які фінансували ці студії, чільне місце в цьому приймали: Українська Католицька Парохія св. Андрея, Товариство „Рідна Школа" ім. Маркіяна Шашкевича, Жіноче Товариство ім. Ольги Басарабової, Українсько-Канадійське Товариство (УКТ), Братство Вояків 1-ої Дивізії УНА, Станиця Вояків УПА та Кредитова кооператива „Дніпро". Від імени згаданих організацій привітав приявних Василь Запісоцький та висловив подяку президії УВАН за підготовку матеріялів до історії українців Канади, та авторові першого тому зокрема. Після перекуски президент УВАН проф. Я. Рудницький вручував перші примірники Студій з автографом автора головам повище згаданих організацій та визначним піонерам міста Вінніпегу: Серед тих, які творили минуле Канади, були: Петро Гаврисишин, Володимир Коман, Марія Танчак, мґр. Микола Залозецький, Евдокія Чіпка, Андрій Господин, Василь Гараляк та інші.

Приємно зауважити, що саме згадані були теж тими, що фінансово допомагають УВАН у виданні „Студій до історії українців Канади", що є заплановане на п'ять томів.

В часі чайного прийняття промовляв Володимир Кохан, екзекутивний директор КУК, що в імені Президії КУК привітав УВАН та автора з науковими успіхами і бажав дальших успіхів в праці. Черговий том Студій мав би появитися з початком 1966 року. Він буде присвячений повністю груповим поселенням українців на терені Манітоби. Третій том обійматиме життя наших поселенців в Алберті, а четвертий в Саскачевані. Том п'ятий буде присвячений українцям на сході Канади. Це велика праця, говорив президент сесії УВАН проф. М. Боровський і її успіх залежатиме від фінансової допомоги українського громадянства, на допомозі котрого є побудована вся видавнича праця УВАН.

О. К-о

П'ятий Пен-Огайо Турнір в круглі УНСоюзу в Янгставні, Огайо

Турнір цього року відбудеться в Янгставні, Огайо, 15 травня при активній співпраці відділів УНС міст Янгставн і Кембел, Огайо, як господарів турніру.

Змагання відбудуться в новій гарній скайвей лайнес, 24 елі до диспозиції. Бенкет і забава відбудеться, в Українській православній залі при Бела веста вулиці. Комітет Турніру відбуває часто засідання та прикладає всі старання, щоб гості могли добре забавитись. Комітет вибрав на голову Турніру — Євгена Волошина, на заст. голови — Мих. Волощака, касир — А. Добрянська, секр. фін. — Волощак, голова господарчий — Петро Ліщак.

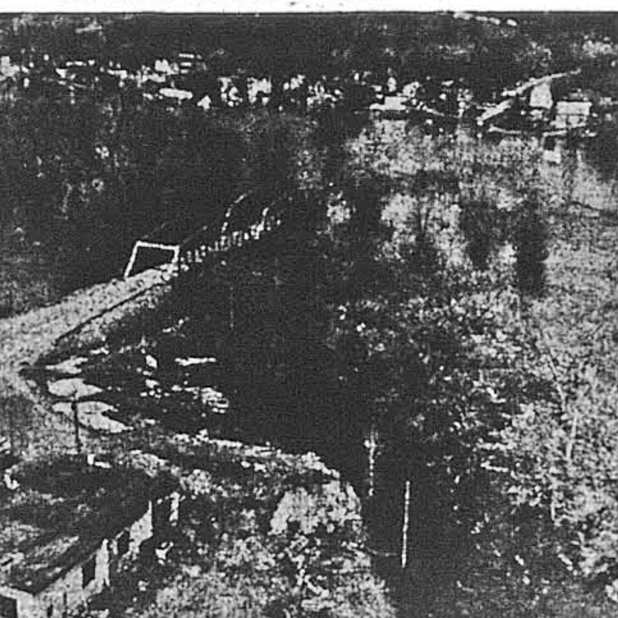
В змаганнях будуть брати участь дружини мужескі, жіночі і дітоці (доросту). Дружини доросту (дітоці) можуть бути мішані, хлопці і дівчата. Мужескі дружини будуть змагатися за чашу в пам'ять бувшого предсідника УНСоюзу — Дмитра Галичина. Жіночі дружини будуть змагатися за чашу бувшого голов. секр. УНС Григорія Германа. Чашу спонзорують дочка і зять пані і пан Т. Шмагала. Індивідуальні чаші буде вручено змагунам за найбільше збитих пінів. Доріст також одержить чаші за збиті піни. Це буде вже п'ятий річний турнір.

Перший був зорганізований і відбувся в Янгставні, Огайо, в 1961 р., коли в змаганнях за чаші взяли участь 22 дружини спонзоровані УНСоюзом. Найбільше дружин взяло участь в Клівленді — 42 дружини в 1963 році.

Сподіваємось, що цього року в Янґставні візьмуть участь щонайменше 50 дружин. Тому просимо всі Відділи УНС Зах. Пенсильвенії і Огайо зорганізувати якнайбільше дружин і приїхати на змагання до Янґставну. За добрі змагання і за гарну забаву подбає Комітет.

Стів Бурий

ПОВІНЬ В СЕРЕДНЬО-ЗАХІДНИХ СТЕЙТАХ

Цьогорічна весняна повінь в шести стейтах західньої і середньої Америки спричинила великі спустошення і шкоди. На фото: знищений частинно міст над рікою Зомбро поблизу Зомбро Фоллс у Міннесоті. Повінь змела також частину автостради до цієї місцевости.

Дітройська Капеля Бандуристок вшановує Т. Шевченка в Шикаґо

Велику силу має краса! Вона покоряє серця, дає розраду в житті, робить ввесь навколишній світ гарним і жаданим. Молодість також велика сила! Важко бути молодим і не бути гарним, бо свіжість і безпосередність роблять молоде створіння чарівним. Мистецтво ж володіє чарами вічної краси і молодости. Тому то і називають сорокалітнього поета молодим, бо він молоде пише, молоде відчуває. Бувас, що три чародійні сили з'єднуються, і тоді вже перед ними ніщо і ніхто не встоїть. Це можна сказати про дітройську Капелю Бандуристок під керівництвом Петра Потапенка. До Шикаґо вони приїхали не вперше, але втілили їх тепер найтепліше. Видно було, що вони стали ще кращі, ще виразніші в інтерпретації, досвідченіші і упевнені в своїй силі.

Концерт 7 березня пройшов під знаком Шевченківського ювілею. Капеля привезла з собою прекрасну картину декорацію — пам'ятник Шевченка у Києві, над ним розірвані чорні хмари, навколо руїни і море рук, що з благанням і надією простяглися до поета.

Перша частина програми складалася з монтажу: Шевченкові слова, помережені піснями на його слова з уведенням сучасних бойових українських пісень. Монтаж був добрий, тільки ще трохи забагато нарікань на нашу долю і трохи неповязаности між складовими частинами. По обидва боки сцени стояли дві юні капелянки, Ада Леґета і Віра Потапенко, і надхненими дзвінкими голосами ще раз нагадували нам про причини і мету нашого буття на еміграції.

Друга частина програми, менше формальна, складалася із народних пісень, більшість із них в обробці диригента капелі, трьох деклямацій на честь Тараса Шевченка, та кількох творів сучасних українських композиторів. Галина Кравченко, Мирослава Брездень і Валентина Биковець майстерно виводили соло. Треба відзначити, що хоч ці три солістки повністю показали свої гарні голоси, вони не вийшли задалеко наперед, а затримали гармонійну цілість колективу. Ця заспіваність, цілість капелі — одна з її найкращих прикмет. Слово в слово, нота в ноту, всі рухи і навіть поподинокі пальці пасували скоординовані, — в це дає силу пісні. Особливо помітно дисципліну капелі було у виконанні пісні „Та орав мужик край дороги", що в ній звук ішов колом, створюючи своєрідний „стереофонічний" ефект. Цю пісню капеля виконала на „біс". В капелі помітна тенденція до інсценізування пісні, і це може бути дуже цікаво, якщо не перебрати міри.

Як пояснив керівник капелі, п. Потапенко, склад капелі на 50% змінився. Якщо людина здібна, на бандурі грати можна навчитися досить швидко. Але є різниця, як можна грати. І ця різниця помітна в капелі. Хор здатний на більшу техніку, ніж музики. І можливо тому в репертуарі нема справді „гарячих" нумерів, під котрі аж кров танцює. Видно, що бандури не можуть дати належного темпа. Може в майбутньому це пощастить. Покищо в капелі є тридцять чотири бандуристки, з них дванадцять грають на бандурах — це трохи замало для колективу, що називає себе капелею бандуристок. Але заплановано додати ще дванадцять бандур, і тоді капеля зможе справді віддати в струни!

Крім об'єктивно-мистецького значення, Капеля Бандуристок має величезне значення моральне: це той взірець молодих українок, що на них кожна мати, кожний батько вказує, промовляючи до своєї дитини. Це світле лице нашого народу, найкраще, чим ми можемо похвалитися перед своїми і перед чужими, справді наша гордість. Вони молоді, вони гарні, вони завзяті і працьовиті. На проби витрачається дуже багато часу й енергії, вони ростуть не днями, а годинами. І чуєте, батьки їхні, Капеля Бандуристів імени Шевченка? Уважайте, не здавайте темпів, бо дівчата Вас переженуть.

Ганна Черінь

Збори Відділів Українського Народного Союзу

СУБОТА, 17-го КВІТНЯ 1965 р.

ЧЕСТЕР, Па. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 156 Відділ в год. 7:30 веч. Проситься членство прибути. — В. Новак, секр.

ПЛЕНФІЛД, Н. Дж. Місячні збори Т-ва І. Франка — 372 Відд. о год. 7-ій веч. в Іґіл Гол, 210 Чорч вул. Фін. секр. буде на півгодини скорiще та буде збирати членські вкладки. Проситься членство прибути. — П. Шило, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 117 Відд. о год. 6-7 веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, 33 Іст 7-ма вул. Проситься прибути численно. — С. Кучма, предс., Р. Іваницький, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го КВІТНЯ 1965 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка — 97-ий Відд. в 2-ій год. по пол. в церковній залі. 47 Говп Еве. Проситься прибути на збори. — Управа.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Збори Т-ва Подільська Січ — 8 Відд. в 2-ій год. по пол. в церковній залі св. Михаїла. — В. Козіцький, П. Гарасимів, В. Мандзій, секр.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу у Дітройті і околиці

— влаштовує —

в п'ятницю, суботу і неділю, 7, 8 і 9 травня 1965 року

в приміщенні

Української Мишиґенської Ліґи
при 6690 MICHIGAN AVENUE в ДІТРОЙТІ

СЕКРЕТАРСЬКО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КУРС

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

ОРГАНІЗАТОРСЬКИЙ ВИШКІЛ:
1. Кваліфікації і обов'язки організатора УНСоюзу;
2. Як здобувати членів (Психологія забезпеченевої акції);
3. Організація членської кампанії (Техніка забезпеченевої акції);
4. Наш „товар": роди забезпечення в УНСоюзі та їх добір;
5. Національна роля УНСоюзу в минулому і сучасному.

СЕКРЕТАРСЬКИЙ ВИШКІЛ:
1. Оформлення членів;
2. Обслуга членів;
3. Ведення книг і розрахунків Відділу;
4. Виплати членам;
5. Обов'язки секретаря у відношенні до членів.

ПАНЕЛІ: 1. Національний момент в організуванні членів.
2. Господарський момент в організуванні членів.
3. Громадська і товариська діяльність Відділу.

ДОПОВІДАЧІ:
Ярослав ПАДОХ — головний секретар УНС
Володимир СОХАН — асистент головного секретаря УНС
Володимир ГІРНЯК — обласний організатор УНС

До участи в курсі зобов'язані Предсідники, Секретарі, Касирі і Організатори Відділів Округи; а також запрошені інші Відділові урядовці і всі члени, які бажають працювати активно для Українського Народного Союзу.

ПОЧАТОК курсу в П'ЯТНИЦЮ, 7-го ТРАВНЯ о год. 7-ій вечора.

В СУБОТУ ВЕЧОРОМ вудбудеться

ГОСТИНА

в часі якої відбудеться

РОЗДАЧА ЮВІЛЕЙНИХ СОЮЗОВИХ ВІДЗНАК

заслуженим членам-організаторам та спільна знимка учасників курсу.
Для замісцевих курсантів буде забезпечене приміщення.

Зголошення участи в курсі слід висилати не пізніше 1-го травня ц. р. на адресу
Ярослав Базюк, 6426 Penrod, Detroit, Mich. або телеф. на ч. 271-2919
ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ
Ярослав БАЗЮК, голова Андрій ТРИЩ, секретар

ТАРЗАН, ч. 5419 Знищили лік, що давав силу!

Коли тубільці оплакували смерть свого провідника, Тарзан і д-р Бейтс незамітно вийшли на поле з ягодами.

Тарзан з поспіхом розклав вогонь із двох сухих патиків...

За кілька мінут безнастанно знищені ті корчі, які постачали той лік, що давав силу!